

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

PIK LV. Ч. 117. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, середа, 21-го травня 1947. No. 117. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, May 21, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОНОМ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА НЕГАЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я

Під час побуту при своїй смертельній недужій матері в Грендію президент Труман пригадав конгресові у Вашингтоні на законне переведення його пляну забезпечення здоров'я та на випадок каліцтва. Труман пригадав, що досі наша країна подбала за забезпечення проти безробіття, забезпечення на старі літа та на випадок смерті, а ще нема загального забезпечення на випадок недуги. Тому президент домагається від конгресу негайно звернути свою працю на переведення відповідного законодавства для зарадження цій недостачі. Обезпечення на випадок недуги мало б, на підставі пляну президента, обняти теж дбання про здоров'я жінок під час материнства, даліше додаткові медичні досліді; збільшення числа шпиталів і лікарів в мало заселених околицях.

Цей плян був зголошений ще в попередній конгресі й викликав великі протести з боку лікарів та медичних організацій. Зогляду на такі протести плян вважеться за спірний і тому нема вигляді на швидке його переведення в конгресі.

ЗА ПІДВИШКУ ПОШТОВИХ ОПЛАТ.

Поштова комісія палати репрезентантів викінчила плян нового поштового закону для зміни поштових оплат. Плянована підвишка поштових оплат має принести федеральному скарбові \$100,000,000 нових прибутків. Буде це основна зміна оплат, придуманих ще в 1879 р. Має бути підвищена оплата за повітряну пошту до 6 ц., крім того за експресові посылки („спешел делівері“), а багато вища буде оплата за висилку газет за границю. Так само реєстрові листи будуть ще дорожчі й подорожні поштові листи. Зате оплата по 3 центи за листи місцеві останеться без зміни, хоч вона була придумана лише на час війни. Оця підвишка сама приносить федеральному скарбові \$188,000,000 приходу.

НАЙВИЩИЙ СУД ПРИЗНАЄ ПРАВО КРИТИКИ СУДОВИХ ПРИСУДІВ.

Вашингтон, 19 травня. — Найвищий Суд Злучених Держав шістьма голосами проти трьох рішив, що часописи мають право критикувати присуди вищого суду. Це рішення видав Суд з нагоди відклику трьох редакторів газет в Тексасі, які дістали по три доби арешту за критику судового присуду. Три члени Найвищого Суду, які не погодилися з рішенням більшості, оприлюднили свою окрему опінію.

ЗВІЛЬНЕНО ТРЬОХ ОБВИНУВАЧЕНИХ В ЛІНЧУ.

Грінвіл, С. К., 19 травня. — Суддя Роберт Мартин, який переводить розправу проти 31 обвинувачених в лінчуванні чорного чоловіка, звільнив трьох підсудних. Інші ждуть загального присуду. Адвокати, які боронять підсудних, покірили перехрестне випитування свідків. Суддя противиться виголошуванню в суді виводів про расове упередження. Він заявив, що допустити лише строго правничі виводи.

ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ НІГРІВ І ОРІЕНТАЛІВ.

Портленд, Орегон, 19 травня. — Генеральний вікарій архидієцезії Портленд, о. Тамес Товбін, видав зазив до бизнесових установ і підприємств, щоб вони почували на собі моральну відповідальність за припинення до праці кваліфікованих нігрів і людей східного походження. У першу чергу він закликав до відповідальності банки, установи прилюдного вжитку і великі департаментові крамниці. Ці підприємства мають загальний вплив на хід бизнесового життя і тому повинні дати добрий приклад, щоб не робити різниці у припиненні до праці кваліфікованих людей. При цій нагоді висловив о. Товбін роди праці, до яких не допускається нігрів, японців та китайців.

ДОЧКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Вашингтон. — Пані Юлія І. Талмедж, президентка організації Дочки Американської Революції, з нагоди 56 конгресу, що відбувається в Конститушен Голд, виявила, що на конгресі буде переведена поновна заява членок для поборювання комунізму. Сказала, що організація уживе всіх сил, щоб поставити комунізм поза законом. „Ми не сміємо толерувати в уряді нікого, хто працює потайки для скинення нашого уряду та настановлення тоталітарної системи чужинного краю“ — сказала Талмедж.

ЗРІСТ ЧИСЛА ЦЕРКОВНИКІВ В АМЕРИЦІ.

Протестантський місячник Крисчєн Гералд з Нью Йорку оприлюднив статистику членів різних церковних деномінацій в Злучених Державах. Статистика вказує зріст практикуючих членів церкви. За обрахунком число церковників виросло в минулому році: Протестанти було 43,635,058, католиків 24,402,124 осіб, жидів було 4,641,000, а всіх разом 73,673,182.

Українські скитальники одержали допомогу від З. У. А. Д. Комітету

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Філадельфії одержав повідомлення з Інсбруку, Австрія, що там вже доставлено і розділюється між українських скитальників по таборах вислані ЗУАДКомітетом 260 бейлів одягу та 24 пак взуття, в цьому 1000 пар черевиків цілком нових, що їх закупило від американської армії. Наспіло теж повідомлення, що по таборах українських скитальників в Австрії розділюється вже теж додаткові харчі від Міжнародного Червоного Хреста, що їх ЗУАДКомітет закупив у Швейцарії.

БРИТАНІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБИРОК НА БОРОТБЬУ В ПАЛЕСТИНІ.

Вашингтон, 19 травня. — Бритійський уряд запротестував перед урядом Злучених Держав проти переведення в Америці збірок на поборювання бритійської влади в Палестині. Притоку до такого протесту дало оголошення Фонду для Боротьби в Палестині. Ця організація має приміщення в Нью Йорку і помістила в американських щоденниках платіж оголошення минулого тижня під наголовком: „Лист до терористів у Палестині“. В зазирі поміщена заохота до боротьби палестинських терористів проти Британії, і очевидно, зазив до складання збірок. У протесті бритійський посол дивується, як громадяни приязної Америки можуть складати фонди на боротьбу проти уряду приязної Британії.

ЗАТЯЖНИЙ СПІР МІЖ АМЕРИКОЮ ТА РОСІЄЮ.

Атланта, Джорджія. — Підсекретар війни Кенет С. Роял висловив погляд, що на цілі десятиліття в майбутності Злучені Держави Америки й Росія остануться єдиними великими військовими потугами. Зогляду на таке положення в світі треба мати на увазі хмари, які нагромаджуються на овиді. Ці хмари повстають з того, що одна держава постійно плекає в себе духа агресії і експансії. Ця держава підтримує політику нищення самоврядування і виступає проти існування слабших держав. Вона теж проповідує насильне скинення урядів інших великих держав. Коли Америка є свідком постійних змагань до скинення демократичних урядів, то що ми маємо робити? — запитував Роял. На це відповів така, казав він, що ми не сміємо зрезигнувати з наших засад і боронити менші держави, які ставлять до нас приязно.

ГАРИМАН ЗА ВІДБУДОВУ НІМЕЧЧИНИ І ЯПОНІЇ.

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Секретар торгівлі Аверел Гариман заявив, що економічна мирна відбудова Німеччини й Японії є кінцею для відбудови Європи й Далекého Сходу. Обі згадані країни мусять припорівнитися до мирного життя, одначе їх не можна лишити в нужді, бо вони ударемнять всілякі змагання до відбудови світу, сказав Гариман у промові в Таврі Гол.

Усіх українців виганяють за лінію Курзона

З приватних повідомлень та листів з південно-східної Польщі виходить, що польський уряд наспілку зі советськими властями почали останню „чистку“ Холмщини і Лемківщини від українського елементу. Усіх поголовно, кого вважається за українця, без огляду на його документацію, силою забирається та висилається за лінію Курзона. При цьому повторюються відомі вже надзвичайні та жорстокості. Широка полоза на захід від лінії Курзона цілком опустіла і там, де колись кипіло життя, сьогодні залишилися тільки згарища і руїни та багато нових могил.

УКРАЇНСЬКА КОЛОНІЯ В АРГЕНТИНІ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

Буенос Айрес, 14 травня. — В Аргентині в загальному нараховується біля 120 тисяч українців, що досі під громадським оглядом були ще досить слабо організовані. Місцеві товариства „Просвіта“ і „Відродження“ нараховують відносно мало, бо лише кількатисячну кількість членів. В останньому часі українська колонія в Аргентині збільшується новими іммігрантами з Європи, що без сумніву відібється корисно теж на організаційній та громадській роботі цілого аргентинсько-українського загалу. З приватних повідомлень довідаємось, що в днях 17-го і 26-го травня мають відбутися концерти, на яких виступлять колишні артисти Київської Опери Шведови та відомий піаніст Тарас Микиша, що візьмуть теж участь в академії вчесьч головного отамана С. Петлюри і полк. Е. Коновальця в дні 8-го червня. Шведови і Микиша приїхали недавно з європейської скитальщини. В Буенос Айрес перебуває вже теж проф. Євген Онацький, що недавно приїхав з Риму. Аргентинський Допомоговий Комітет вислав вже понад 1,000 віз для скитальників в Європі, проте, їх переїзд натрапляє на всілякі труднощі.

ГОСПОДАРСЬКА КРИЗА В ПОЛЬЩІ.

Варшава, 19 травня. — Недавні повідомлення про таємні переговори польських і чехословачьких представників з представниками західних держав про „відкриття дверей“ цих країн для Заходу, мають свої глибокі причини в економічних труднощах, які витворилися в цих країнах. Це відноситься насамперед до Польщі, де інфляція та економічні труднощі входять в дуже критичну фазу. Кілограм хліба, що ще недавно можна було купити за 35 злотих, сьогодні вже коштує 135 злотих і важко його дістати. За головну причину цієї економічної кризи вважається не тільки загальне післявоєнне положення, але насамперед комуністичну господарку в країні та серйозні заворушення між робітництвом, як теж внутрішньо-політичні неспокої.

І.Р.О. ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ПЕРЕБРАТИ СВОЇ ЗАВДАННЯ.

Лусау, Швайцарія, 19 травня. (АП) — Підготовка Комісія ІРО (Міжнародної Організації для Скитальників) уповноважила сьогодні свого виконавчого секретаря, американського представника Артура Олмстедера почати переговори з відповідними урядами та з окупаційними властями в Центральній Європі в справі остаточної розв'язки проблеми скитальників. Він теж має доручення та відповідальність щодо перебрання завдань, персоналу і урядів унірпа і Міжурядового Комітету для Скитальників.

ІТАЛІЯ ПРОХАЄ ПРИЙНЯТИ ЇЇ В ЧЛЕНИ О. О. Д.

Лейк Сокеес, Н. Й., 19 травня. — Італійський посол у Вашингтоні, Альберто Тарчїні, передав сьогодні генеральному секретарю О.Д. Тригва Лі формальне прохання італійського уряду прийняти Італію в члени О.Д. Подання підписане італійським міністром закордонних справ Карлом Сфорцою, який пішов у відставку разом з цілим урядом прем'єра де Гаспері шість днів тому. В письмі італійський міністер стверджує згідність Італії з усіма принципами О.Д. та заявляє, що „нова демократична Італія“ вповні здає собі справу, що світова організація є найкращим засобом для збереження мира. В листі даліше пригадується участь Італії у війні по боці союзників в останніх двох роках та жертви Риму для „спільної справи“.

ПЕРЕД СТВОРЕННЯМ НОВОГО ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Рим, 19 травня. — Францезко Северо Нітті, що вже раз був італійським прем'єром, робить знову заходи в напрямку створення нового італійського уряду, після резигнації прем'єра де Гаспері. Вважають, що Нітті вже в найближчих днях прийме формально доручення створити новий уряд та відразу проголосить його склад. Новий уряд мав би складатися з представників тих самих партій, що й попередній, іменю християнських демократів, соціалістів і комуністів, з тою різницею, що було б змінене чисельне відношення сил та розподіл поодиноких міністерств, при чому комуністи в обох випадках мали б впасти жертвою.

СОВЕТСЬКИЙ ГРОМИКО ПОГРОЖУЄ АМЕРИЦІ ЗБРОЄЮ „МАСОВОГО НИЩЕННЯ“

Нью Йорк, 20. травня. — Советський представник в О.О.Д., заступник міністра закордонних справ Андрей Громико, вчора гостро атакував американську політику в справі контролі атомової енергії. Промовляючи на прийнятті Американсько-російського Інституту в готелі Волдорф-Асторія, Громико заявив, що американський „монополь“ на атомову зброю є „ілюзією“ та „дуже вузьким“ поглядом на американські інтереси. Домагаючись прийняти советський план контролі атомової енергії, запропонований Раді Безпеки О. Д., Громико погрожував, що як Америка його не прийме, то вона може бути загрожена іншою зброєю „масового знищення“. Громико дослівно говорив: „Хто знає, може прийти час, коли країна, яка сьогодні під цим оглядом (атомової енергії) є в кращому положенні від інших націй, опиниться в такому самому, або ще й гіршому положенні в порівнянні з іншими державами на полі розвитку та вдосконалення деякої грізної зброї, якщо така зброя не буде заборонена“. В дальшому Громико критикував американський план контролі атомової енергії, виправдовуючи рівночасно советські пропозиції.

ДОТЕПЕРІШНИЙ ПРИДІЛ ХАРЧІВ У НІМЕЧЧИНІ НЕ БУДЕ ЗМЕНШЕНИЙ.

Берлін, 19. травня. — Американське й британське військові управління в Німеччині сьогодні рішили вдержати на дотеперішньому рівні (1,550 калорій) приділ харчів для німецького населення в своїх зонах. Рішення западо після того, як виказалось, що достава харчів з Америки, як теж зі самих німецьких джерел буде більша, ніж того можна було сподіватися.

ФРАНЦІЯ БОІТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

Париж, 19. травня. — Члени французького уряду в своїх виступах з кінцем минулого тижня висловили деякі побоювання, що завелика американська допомога і позичка могли б некорисно відбитися на незалежності й суверенітєті французької політики.

СПРАВА АВСТРІЇ В „МЕРТВІЙ ТОЧЦІ“.

Відень, 19. травня. — Народи визначеної на конференції в Москві окремої комісії в справі мирового договору з Австрією є даліше в „мертвій точці“ — повідомлено сьогодні. Причиною цього застою є, як звичайно, советська позиція, згладно, опозиція.

СПРАВЖНІ СКИТАЛЬНИКИ.

Відень, 19. травня. — На австрійсько-мадярському кордоні придержано групу 116 жидівських скитальників, що втікли з голодної Румунії. Справою цих скитальників займаються тепер чотири уряди: румунський, мадярський, австрійський і советський, перекидаючи їх з одної країни до другої та видаючи щораз інші противорічні зарядження.

ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ ТА ІНФОРМАЦІЇ В СВІТІ.

Лейк Сокеес, Н. Й., 19. травня. — Підкомісія О.Д. для справ Своботи Преси та Інформації почала сьогодні свої наради в справі гарантії свободної виміни відомостей в світі та знесення цензури.

УХВАЛЕНО БРИТАНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Лондон, 19. травня. — Британський парламент прийняв сьогодні більшістю 274 голосів проти 128 проект бюджету країни, що вносить приблизно — на американські гроші — 12,724,000,000 доларів.

ХВОРИЙ ПАТРІЯРХ ВІЙХАВ ДО ГРЕЦІЇ.

Істанбул, Туреччина, 19. травня (АП). — Патріярх православної Церкви, (яка начислює біля 130,000,000 вірних у світі) Максимос V. ввійхав сьогодні зі своєї столиці Царгороду (Істанбул) до Греції, передаючи відповідні повновласті архієпископові Доротеосові. Патріярх Максимос серйозно хворий і не має великих виглядів, щоб він ще вернувся на свій престіл.

НЕ СПІШАТЬСЯ ВПУСКАТИ СТАЛІНСЬКОГО АГЕНТА.

Москва, 19. травня. Ленінградський і Новгородський митрополит Георгій, який з доручення Сталінового патріярха Алексія мав вийхати до Злучених Держав намовляти місцеву православну Церкву призначити над собою зверхність Москви, вже два місяці дожидає на американську візу, якої ще й досі не одержав.

ЗАБОРОНЕНО ВИСИЛАТИ СИГАРЕТКИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Вашингтон, 19. травня. — В рамках боротьби з чорною торгівлею в Німеччині, американські окупаційні власті заборонили посылку сигареток і тютюну. В поштових урядах тепер, пере прийняттям посылки до Німеччини, вимають запевнення, що в посылці нема сигареток.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкова ціна три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КРЕМЛЬСЬКА СЛУЖКА

Ньюйоркський „Громадський Голос“ проголосив себе тим, що виступає проти „безталантності, тупоумія та заскорузлості“ серед української суспільності, зокрема серед американських українців.

Як відомо, в місяці травні святкуємо пам'ять Івана Франка. Навязуючи до цієї пам'яті, сталінський форналь, себто „Громадський Голос“, що далі соромно потуряє Москві в її нищенню України, цитує глибокі думки Франка про покликання письменника на „доказ“, що саме він є таким провідником, та що теж і йому, як колись Франкові, відплачуються противниками „глухою ненавистю, завзятими нападами та клеветами, явним і таємним поборюванням“. Це „як живцем взятє з теперішності докоза нас“, пише „Громадський Голос“. Та ця теперішність така, що українське не-комуністичне громадянство в Америці осудило політику цієї газетки як не-українську, не-демократичну і не-громадську, вважаючи її маячінням одиниці, яка втративши український, національний самостійницько-державницький ґрунт, як теж і віру в українську націю, котиться в що раз глибшу пропасть червоного москвофільства. „Громадський Голос“, послуговуючись політичною та національною чеснотою та гідністю Франка, хоче сказати, що як „більшість громадянства не розуміла його“, себто Франка, так тепер більшість американських українців не розуміє редактора „Громадського Голосу“. Та не зважаючи на це, він — „Громадський Голос“ — як цей „блажен муж“ Франка таки йде на „суд не-правих“ і там „за правду голос підносить“, а коли вже в громадянстві „заглухне й найчуткіша совість“, тоді „хоч диким криком збуджує громаду“.

Таке й децю більше можна б зачитувати з вірша Франка „Блажен Муж“, поміщеного в „Громадському Голосі“ з 15 травня, який мав би доповнювати „золоті“ думки автора статті „Якби жив Іван Франко“. Та ми не можемо здержатися, щоб з цього вірша ще не зачитувати щось таке, що дуже надається до теперішніх часів, коли йде про те, чи годиться „блаженному мужеві“ мовчати, коли мучаться та гинуть мільйони невинних людей, і то ще рідних.

Франко пише:

Блаженний муж, що серед гвалту й гуків
Стоїть як дуб посеред бур і тремтіння,
На злоду з підлістю не простягає руку,
Волить зломатися, ніж поклонитися злому.

„Громадський Голос“, як знаємо, навіть на вільній американській землі, звідки піднімаються усі протести проти усіх поневолень і варварств у світі, не має ні сумнін, ні відваги самому протестувати, ні інших закликати до протесту проти Москви-Кремля за насилья над Україною та винищення десятків мільйонів українців та інших народів. Він збуває усе це мовчанкою і змальовує відносини в Україні в такий спосіб, якби там залишилися наслідки тільки одного одинокого німецького лиха, але не згадувати теж і за московсько-кремльське нещастя це вже щось гірше як „безталантність, тупоуміє та заскорузлість“!

„Чи це ж то ви мало наслідувалися Москві й ляхові?“ — питає Франко таких, як „Громадський Голос“, з цього питання цей „блажен муж“ і „дуб“ не чує. Він далі служить Москві, а щоб своє сумління облекшити, береться обмовляти інших. Мовляв, вони служать Польщі. Цілком так, як той злодій, що кричить: Ловіть злодія!

Клопоти з Палестиною

У четвер 15. травня на зібранні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Держав у Флоринг Медов під Нью Йорком, на висток делегата Норвегії, прийнято одноголосно резолюцію в якій Генеральна Асамблея визнає всі уряди й народи, а зокрема жителів Палестини стриматися від погроз, насилья й інших дій, які могли б виворити атмосферу, що могла б мати вплив на швидке вирішення Палестинського питання.

У надзвичайних нарадах Асамблеї брали участь делегати 55 держав, які радили 18 днів (від 28 квітня до 15. травня) і для підготовки Палестинського питання до вирішення створили спеціальну Комісію для Палестини з одинадцяти представників малих і середніх не-втральних держав. Спеціальна Комісія має всесторонню провірити Палестинську справу і скласти звіт на звичайній збірці Асамблеї, що збереться в Нью Йорку 16-го вересня 1947 року. Саме з метою, щоб Комісія могла провірити точно і всесторонньо очевидно, що і безсторонно, Палестинське питання, ухвалено згадану резолюцію. Вона звернена до держав і народів цілого світу і саме це вказує, що Палестинське питання стає всевітнім. Це тому, що в ньому зацікавлені всі держави, які прислали делегатів на наради Асамблеї, а теж ще й тому, що тут йде про Палестину, у якій інтересовані три головні віри: жидівська, християнська і магометанська. В Палестині лежить Вифлєм, місце народження Христа. Там є Єрусалим, святе місто жидів і християн, яке є святістю теж і для ісповідників Магомета.

Щодо числа жителів, то там нараховують 1,200,000 арабів і 600,000 жидів. Коли йде про числені населення, яке представляють делегати Асамблеї Об'єднаних Держав, то воно виносить 1,617,000,000 і живе на трьох чвертинах земного глобу. Число жидів, зацікавлених Палестиною, виносить яких 10,000,000, а число арабів, для яких це є національною справою, є 70,000,000.

Палестина лежить на роздоріжжі між важливими шляхами: 125 миль на північ від Суецького Каналу, 680 миль на південний схід від Дарданельського Проливу, при головній лінії Великої Британії до її нафтових багатств в Ірані й Іраку, в яких тепер інтересовані теж і Америка. Політично Палестина знаходиться тепер під опікою Високої Ліги Націй, яка в 1922 р. дала Великій Британії доручення („мандат“) справувати владу в цій країні аж до закінчення таких відносин, які дали б притоку до зміни влади. Коли перед роком Ліга Націй розв'язалася, то її останнє рішення було, що мандат Ліги остають в силі, доки

не буде створене інше міжнародне тіло, яке перейме зобов'язання Ліги.

Під час справування влади в Палестині Велика Британія дозволяла жидам поселятися в тому краю і розгосподарюватися там так, наче б ця країна була їхньою батьківщиною. Справуючи владу в такім напрямі, Велика Британія виконувала мандат Ліги Націй, який прийняла Британія в цілі виконання так званої Декларації Балфура з 24. листопада 1917 р. Ця Декларація була дана жидам ще за часів, коли Палестина була під владою Туреччини у першій світовій війні, коли то жиди з цілого світу підтримали Велику Британію. Тоді жидів у Палестині було дуже мало, а подавляюче число населення становили араби. Коли на підставі Декларації Балфура жиди з цілого світу почали переселяватися до Палестини, як до своєї Батьківщини (Jewish National Home), то проти цього підняли араби бунт, який тривав від 1937 до 1939. Велика Британія не мала іншого виходу, як уневажнити Декларацію Балфура проголошенням Білої Книги з 1939 р. і признанням, що в Палестині живе дві національності, для яких Британія хоче виконувати владу.

Загалом Велика Британія впродовж 24 літ свого мандату мала з Палестиною велетенський клопіт. У тому часі просліджувало положення в Палестині 25 міжнародних конференцій, туди зізлідали 12 комісій, Англія сама виїхала була раз з проектом поділу Палестини на частину арабську й жидівську, однак обидві національності відкинули цю пропозицію. Напруження між обома національностями зростало, доки з кінцем другої війни жиди не взялися за одностороннє вирішення справи, а саме: здобути Палестину для себе як незалежну державу. Притоку до цього дало жидам переслідування жидів в Європі, за яким пішла масова еміграція жидів з Німеччини до Палестини. Жиди підняли підпольну акцію проти Великої Британії, зорганізувавши свою підземну терористичну армію. Коли Британія побачила, що не зможе дати собі ради з Палестиною серед повоевних відносин, віднеслася до Об'єднаних Держав з пропозицією скликати надзвичайне зібрання Асамблеї Об'єднаних Держав для вирішення цієї проблеми.

Підчас наради Асамблеї переслухано як жидів, так і арабів. Іменем арабів виступала Арабська Вища Комісія, яка поствала в Палестині в 1936 р. для ведення арабських справ; іменем жидів виступала Жидівська Агенція, півурядове тіло з осідком у Палестині з яким британська влада в Палестині часто переговорює в справах жидівського населення.

Переслухання відбулося 9. і 12. травня і обидві сторони поставили промовців, які були знаменито обізнані з положенням у Палестині. Араби рішуче заявили, що домагаються незалежності Палестини як арабської держави, а жиди заявилися за проголошення незалежності Палестини як жидівської батьківщини. Спеціальна Комісія Палестини, яка взяла на себе обов'язок прослідити справу і скласти звіт на звичайній збірці Асамблеї Об'єднаних Держав.

Микола Чубатий.

Важливість інформацій та пропаганди

І. В часі конгресової дискусії над державним бюджетом стала характеристична подія. Палата Репрезентантів зробила секретареві стейту, керівничеві американської закордонної політики, прикру несподіванку. Серед запалу редукувати пропозиції адміністраціїю бюджету, конгресмени скреслили за одним замахом весь бюджет 31 мільйонів доларів, призначених на справи культури та інформації. Відділ культури та інформації при департаменті стейту це уряд, що його завданням є інформувати світ про Америку, її демократичний лад та тим способом переконувати світ, що найкращим ладом державного життя народів є демократичний лад, а не тоталітарний, фашистський чи комуністичний. Інформуючи світ про Америку та її досягнення при народоправнім ладі, згаданий відділ департаменту стейту мав переконувати другі народи, щоб береглися перед небезпечною фашизму та комунізму.

Засобами, якими Америка ставляла свій порядок за взір для других народів, були радіо-і телевізійні програми на двох десятиках мов. В перших місяцях того року американський уряд урухомив також російську радіо-і телевізійну програму „Голос Америки“, надавану з Мічигену, що ставила собі за завдання інформувати населення Советського Союзу про культурне, політичне та господарське життя Америки.

По за тим з фондів, призначених на цю ціль, американський уряд утримував по важливіших осередках світа відповідні бібліотеки.

Є надія, що сенат поправить похибку палати репрезентантів та приверне бюджет пропозиції адміністраціїю на цілі американської інформації. Однак, вже такі самі факти, що більшість палати репрезентантів з легким серцем скреслила видатки на інформацію світа про Америку, свідчить тільки, що в Америці є ще багато людей, які не здають собі справи з того, якою могутньою зброєю нинішнього світа є потреба

інформаційної служби навіть для найкращої справи.

На ділі інформація та пропаганда стали нині такою могутньою зброєю, що може рівнатися атомовій бомбі, яку нині всі вважають пострахом людства. Бо так, як сила атомової зброї лежить не тільки в її безпосереднім нищенню, але теж в наступнім радіовим діланні на здоров'я тисяч людей, що паралізує їх нерви та робить їх неспосібними до дальшої боротьби, так само пропаганда, вона не тільки несе інформацію бажану атакуючим, але підіриває мораль противника, несе недовіра до власної влади та впливає в душі сумніви, що паралізують волю людини та роблять її схильною в напрямі бажаним для того, що розсіває пропаганду.

Пропаганду як воєнну зброю на широку скалю та доцільно перший раз застосували в часі першої світової війни. Один із англійських стратегів стверджує, що пропаганда принесла тоді Англії не менше користі як операції на полі бою. Виданий по першій світовій війні підручник пропаганди свідчить, як видумані та психологічно випробувані методи були стосовані вже в часі першої війни, щоб ослабити морально противника.

Та вже ніхто досі на світі не використовував цієї зброї так зручно, як більшовики, однаково під час війни, як і мира.

Сміло, можна твердити, що тільки терором і пропагандою більшовики тримаються при владі на одній шостій частині земного глобу вже тридцять років. Пропаганда у більшовиків перемінилася в мистецтво. Окремі школи пропагандистів вчать як здобувати собі душі своїх слухачів, в який спосіб промовляти та переконувати їх про доцільність навіть такого злочинного божевілля, яким в практиці став російський більшовизм.

Коли тисячі, а то й сотні тисяч, людських істот по всьому світі — стають прихильниками найбільше кривавої та нелюдської диктатури на світі, полученої з крайною нуждою громадян, то це насамперед ро-

бота майстерської большевицької пропаганди.

Річ природна, що до такої майстерної пропаганди треба теж майстерських пропагандистів. В Москві та по важливіших осередках Советів існують окремі школи, які витреновують тисячі пропагандистів для внутрішнього та для закордонного вжитку.

Біль двадцять літ греміла постійно з Москви радіостанція Комінтерну, найсильніша радіостанція в Європі та несла пропаганду дослівно на всіх мовах світу, захвалюючи комунізм, як одинокое спасіння гноблених та поневолених. Ясно, що гнобителями представлялося всі держави на світі крім найбільшого гнобителя 180 мільйонів поневолених росіян, українців та других народів советської тюрми. До мистецтва підніс пропаганду також нацистський шеф пропаганди Геббельс, поширюючи расову віру нацизму.

Хоч первісне значіння слова „пропаганда“, яке походить від латинського слова та означає „поширювання“, не має з морального боку некорисного значіння, то тепер зі словом пропаганда зв'язується часто поширювання переконань опертих здебільша на неправді. Таке неетичне значіння пропаганди придбали якраз більшовики, що аж надто часто користуються несправдано, перекручуванням фактів тощо, щоб тільки досягнути своєї цілі. Це останнє приневолює уряди та громадянства, що заступають моральні ідеали та народоправні системи, викрикувати большевицькі брехні, інформувати світ правдиво. Як-що б цього не було, тоді пропаганда неправди та ворожнечі мала б вільне поле до діяння і тим швидше досягала б свою ціль.

Звідси то й потреба, щоб демократичний уряд Америки, інформуючи світ про дійсний стан свого життя, певно, що представники волі людини не дорівнують большевикам зручності пропагандивної техніки, однак їх інформація має за собою одну непереможну силу, а саме правду. Тому ширення правди та правдивої інформації стає нині обов'язком урядів та громадських організацій так само як дбати про фізичну оборонну зброю перед напасником.

(Докінчення буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

★ ★ ★ ★ ★

BUY YOUR
**EXTRA
SAVINGS
BONDS
NOW**

SECURITY

PROTECT YOUR FUTURE

Ол. Луговий.

Права застережені.

Дажбожі ВнукиI.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

35)

За те могли синати грішми. Хотіли набити собі щось з панського! Перші роки мав заробляти на життя лекціями музики й мов, тим революційним паням. Публіка з них неможлива. Мати не раз гірким плачем заходила, малого сина обнявши. Він відтоді почав поганню гордувати, гідитися, вчився розпізнавати людей. По двох роках — мав зайнятися простітутами, за те поплатнішим заняттям. Шила для багатих пань сукні, жакети. Віджила, постійно держала трьох помічників, втікачок від

сторін на п'ятьсот... Не сподівався Ростислав великої заплаги. Всеж думав, — тисячі чотири — п'ять корон чех заплатять. Це буде неабияк поміч матері, — доляр цинився у 35 корн, — яких 140 доларів. Вісім місяців перекадавав, з маминою поміччю вигладжував мову, переписував. Убрався якнайпрестижніше, прилізав навіть свою неслухняну чупринку, поніс викінчену працю директорові. Брат — чех за вісімнадцяту працю заплапав лятьсот корон!... Ще й поучувати наважисся!... Ростислав не чех, мусить бути вдатний, що Чехія дала йому притулок, дала освіту... Не перевищати здібностями родювничих чехів, не відбирати їм хліба... Брати, що дають, бо ж чехи йому велику ласку роблять!... Хлопчик отетерів на поучування. Плонув директорів вобличчя, корони кидав під ноги і з тим за-

брався. Директор не посоромився донести поліції за зневагу держави, — зневагу себе затаїв. Його з матір'ю арештували, загрозили висилкою в Совети. Вони запротестували. Звільнили аж по підписанні зобов'язання, що до означеного часу вийдуть з Чехії добровільно. Спродали, за що могли до річки, близько року застрягли в Мадрищині, далі добилися до Відня. Ростислав пропустив рік навчання. Мусів складати іспити зо сім „класів“. За рік обжилися й тут, він здав матуру. Мати не дармувала. Треба готуватися до оплат в університеті. Він знайшов працю ляхборотом. І надовго дивився з матір'ю у будучину, зявився достаток...

В Німеччині приходила до сили нова партія, плагіят російських комуністів. Войовничо погрозувала Італія примітивним африканським державкам. Запахло порохом. Шаліла

депресія, в Австрії настали розрухи, криваві бійки з робітництвом. Мати посивіла молодістю завдяки революції, утратила все!... В друге переживання жакі, поневіряння — не хотіла. Потерпала за сина, — Ростиславові вісімнадцятиріччя. Рік за рік — покличуть його до війська. А за що служити, за кого наражувати життя?... Батьківщини вони, скитальці вже у четвертій чужій країні, не мали. Їх властива батьківщина у ворожому ярмі. З Австрією ніщо їх не в'язало. Мати хотіла сина від грізного майбутнього врятувати. Рішили виїхати далеко від прийдешньої війни, у Новий Світ. Вдася за Дозволом — їм відмовили Злучені Держави, південно-американські республіки. Бож застій, мільйони безробітних. На прохання брині! — чуло вимови пан-

амбасади, прохала через них. Без афідевиту, заборони, що новоприбулі не стануть публічним тягарем, виїхати неможливо. Пароплавна компанія вистаралася афідевит йому. Мати змогла збитися не обидну не жонад суму гроша, щось півтисячі доларів, то ж її винушено без афідевиту. Тут і стали панство Ставровичі Ростиславові у пригоді. Одержавши афідевит — думали, також, що на американському континенті занадто багато людей міняє назвища.

Тепер Ростислав з матір'ю в Канаді. Знайшов нових батьків, знайшов свою долю, лобу дружину. Чує себе надмірно щасливим, постаряється щастя заслужити, не зразити їх батьківського довіря...

— Так ось, яких батьків ти син! — чуло вимови пан-Ставрович, як Ростислав скінчив сумне оповідання. У матері на очах блищали слези.

Ростислав занепокоївся:

— Чого ви плачете, любі мої? — питав розчулений.

— Господи! Скільки тобі з мамою біди пережити довелося! — казала скликуючи мати.

— Що було, то минуло! — він сказав лагідно. — Чого ж плакати?

— Чи я знаю — вимовила дівчина. — З жалю, з утіхи!

— З утіхи не плачуть! Тай нема дуже так чим тішитися!

— Часом, — не погодилася мати. — А тішимися тим, що тобі ніяка держава не дала дозволу приїхати!... Інакше ми може й не знали б про себе!

— Від своєї долі не втечеш, мамо!

Зовсім забули, що треба їхати на фарму. Батько почав розповідати про свою родину. Мати поправляла, додавала деталі.

(Дальше буде).

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

В. Левинський.

Українське словянофільство

З НАГОДИ СТОЛІТТЯ РОКОВИН КИРИЛО-МЕТОДІВСЬКОГО БРАТСТВА.

2)

В 1843 і 1844 рр. у Шевченка повно дозрів той світогляд, із яким він їхав із Петербурга на Україну „як речник вільної, демократичної та незалежної України“ (М. Возняк, ст. 13.). А перед відходом своїм виголошував він у петербурзькому гуртку палкі речі про національну волю України.

В Петербурзі пише поет свою геніальну поему „Сон“ (8. VII. 1844), в якому дає він повну волю своєму гнівові й ненависті до катів України, московських царів від Петра Великого до Миколи I:

Се той Первий, що розлівав
Нашу Україну,
А Вторий доконав
Всюду-сюди.
Кати, кати, злодії,
І поет питає Бога:
„Чи догоду ще на сім світі
Катам панувати“

Він згадує в поемі й тих землячків, які для служби стали перевертнями. З його грудей виривається крик:

Україно, Україно!
Отче твої діти,
Твої квіти молодії,
Торинишом полоти,
Московською блекотою...

В уяві Шевченка Україна виступає як безталанна вдова, що не має свого власного господаря, бо її вільного гетьмана Павла Полуботка (1722-1724) цар замучив голодом у Петро-Павлівській кріпості у кайданах. Але коли діти України стануть на вою, тоді Україна знову матиме свого господаря і стане вільною.

Так поет пише поему „Сон“, проф. Ст. Смаль-Стоцький. Хуторові Богдана Хмельницького присвятив поет містерію „Великий Лях“ (21. X. 1845), в якій він говорить про таємницю визволення України, зв'язану з народним повір'ям про Великий Лях, що його москалі розкопували в Суботіві. Поет вірить, що Україна зродить нового Гонта, який

Розпустить правду й волю
По всій Україні.

У тісному зв'язку з „Великим Ляхом“ стоїть поезія Шевченка „Суботів“ (21. X. 1845), в якому поет дорікає Богданові Хмельницькому, що „занапастив убогу сироту Україну“, внаслідок чого на Вкраїні

Байстрюки, Катерини
Сараюю сіли.

Церква Богданова в Суботіві, що символізує Україну, живцем поховану:

Розмалюйся, а знай неї
Встане Україна
І розліє тму неволі,
Світ правди засвітить,
І поможуть на волю
Невольничі діти!

В цьому ж році написав Шевченко і свій революційний „Кавказ“ (18. XI. 1845, Переслав), в якому поет гаряче співчуває черкасам у їхній боротьбі за свободу й незалежність проти московського царату, що боронили до останку свій, „аул“ (гірське село) й кожну „саклю“, воліючи вмерти, ніж дістатись під московське панування (Д. Дорошенко).

Поет співає славу черкаським лицарям та палко кличе до них:

Борітеся, борітеся
Вам Бог помагає
За вас сила, за вас воля
І правда святая!

Поет плаче, що в боротьбі черкаських лицарів за свою

Ос. Залеський.

ФІЛЯРЕТ КОЛЕССА

Дійшла до нас з Рідного Краю сумна вістка про смерть визначного українського вченого і композитора академіка д-ра Філарета Колесси.

Покійний знаний ширшому загалові як автор збірки народних пісень в хорових обробках та автор книжки про Миколу Лисенка, що вийшла накладом Т-ва „Просвіта“ у Львові. Та небагато людей знає, що д-р Колеса був визначним етнографом і з його іменем зв'язана тісна праця над українською народною пісню. Він перший на західних українських землях почав науково досліджувати музичну будову народної пісні, головні її ритміку й мелодику.

Датою 14. XII. 1845 позначене Шевченкове „Послання“, в якому він звертається до сучасного йому українського панства, нащадків козацької старшини, з якими він ближче познайомився, побувавши 1843 і потім 1845 року на лівобережній Україні. З гіркою іронією, з тяжким жалем і боєм висловлює поет всі грихи українського панства перед своїм народом і закликає його схамути. Він сміється з тих українських панів, що захоплювалися козацщиною та ставили високо історію України, називаючи її „посмою вільного народу“, але самі вислугували Москві й дерли шкіру з українських кріпаків. Він проклинає тих українських гетьманів, що ради своїх особистих користей вислугувалися або Москві або Польщі, та називає їх „рабами, підійжками, гриззю Москви“ або „варшавським сміттям“. Він глумиться з тих українських панів, що захоплювалися західно-європейськими ідеями й французькою революцією, їздили в західну Європу, щоб там розтрешкувати здертий з української кріпака гріш і які „на Україну принесли тільки великих слів велику силу“.

В три дні по скінченні „Послання“ написав поет „Холодний Яр“ (17. XII. 1845), де

...колись гайдамаки
Табором стояли,
Людські самонази,
Ратили, ступали.
У Яр колись сходилися,
Моя із хреста зняти,
Батько з сином, і брат з братом,
Одноставне стає
На ворога лукавого
На злого дика

І поет питає:
Деж ти дівся, в Яр глибокий
Протоптаний шлях?
Чи сам заріс темним гаєм?
Чи то засадили
Нові люди, щоб до тебе
Люди не ходили
На порозі: що ти ділаєш
З добрим іменем,
Людодідам лихим
Новим лихом?

Шукаючи в „Псалмах Давидових“ (19. XII. 1845) мотиви, які підходили під його власні національно-політичні погляди, й настрої, Шевченко

молившись:
Боже!...
Покину нас на сміх людям,
В наругу сусідам;
Покину нас, яко в притчу
Нерозумним людям.

І всякий день перед нами —
Сидиши перед нами.
Окравши, замучивши,
В пугах уміраєши;
Не можеш нас чужим богам.
А тебе благає:
Поможи нам, робили нас
Вражій парті!
Поборонь ти першу силу!
Поборонь і другу!
Ще лютий! Встань же, Боже!
...поможи нам,
Ще лютий на ката знову!

а) Себто — Польщу, б) Себто — Москву.

інших збірок — знає е „Козаки в народних піснях“ — збірка народних пісень про Козаччину, збірка любовних пісень у формі сюїти „Вулиця“, Гайки, Веснянки, Купальні й обжинкові пісні, Щедрівки й Лемківські пісні.

Окремо опрацював покійний збірники народних пісень для школи. Хоч усі ці композитори по цей бік Збруча гармонізували народні пісні для хорів, то все таки Ф. Колеса перший взявся до цієї праці на науковій основі, беручи під увагу окремішність будови української пісні, — так різною від пісень інших народів. До своїх студій дійшов він завдяки працям Петра Сокальського, а головню Миколи Лисенка, котрий спрямував його на правдивий шлях у студії народної пісні та давав йому вказівки, як треба опрацювати народну пісню, щоб не затерти її питомої будови. Філарет Колеса був у цьому напрямку першорядним фахівцем і його працю оцінювали високо чужинці, що часто зверталися до нього за порадою в справах музичної етнографії.

Був він членом заграничних наукових інститутів і в їхніх виданнях поміщував свої праці. За свою научну роботу дістав він, між іншими, титул академіка Київської Академії Наук. Частину своїх дослідів помістив він у книжці „Українські народні думи“, що вийшли накладом „Просвіти“ у Львові в 1925 або 1926 році.

Ще студентом почав він разом з братом Іваном збирати й записувати народні пісні (головно на західних українських землях), що їх він опісля опрацював та помістив у „Етнографічних Збірниках“ Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові.

Ім'я Філарета Колесси знає також як імі композитора хоральних творів, що не сходять з програм наших концертів („Було колись“, „Як би мені черевички“, „Воєнні квартети“ тощо), які з'явилися в час першої світової війни. Та і в цих його власних композиціях проявляється народна тематика, або народна пісня, який він присвятив був ціле життя, полонила була його уяву.

Як людина був покійний Філарет Колеса зразком незвичайної працьовитості — з при цьому великої скромності. Пригадує собі, як вчас його перебування на еміграції в Відні, за першої світової війни, показував він свої власні композиції віденським музикантам, щоб вони виставили свою думку про твори, що їх давав до друку.

Докладне значення Філарета Колесси як музичного етнографа можна буде як слід висвітлити щойно тоді, коли будуть доступні усі його наукові праці, що в більшості знаходяться у недоступних теках для нас місцях.

Покійний був братом д-ра Олександра Колесси, бувшого посла до австрійського парламенту і професора українського університету в Празі, а батьком композитора й диригента Миколи Колесси („Час“).

(Дальше буде).

МАЄ 106 РОКІВ І ДОБРИЙ АПЕТИТ. — Це Відаля Телез, що щирою святкувала свої 106-літні уродини в Лос-Анджелесі. Її найстарший син має 70 років. Походить з Мексика. Кажуть, що має ще й тепер знаменитий апетит, особливо, як їй дати мексиканські страви.

Комітет Української Молоді Метрополітальної Округи

з нагоди

З'їзду УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В НЬО ЙОРКУ

NEW YORK UKRAINIAN YOUTH RALLY
for the Ukrainian Youth's League of North America

влаштує

ФЕСТИВАЛЬ

що відбудеться

В НЕДІЛЮ, дня 1-го ЧЕРВНЯ (JUNE) в годині 2:30 після пол.

у великій залі School of Fashion Design Auditorium,
225 W. 24th St., New York City.

ФЕСТИВАЛЬ СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ ЧАСТИН:

I. „ЗАПОРОЖЦІ ПИШУТЬ ЛИСТ ДО СУЛТАНА“. Історична картина з козацькими танцями і співом, складена на підставі малюнку Рєпіна тої самої назви. Сценарій підготував М. Мількович. Виконає доповнений муж. хор проф. Кириченка, під керівництвом М. Скорогача.

II. „ВЕЧЕРНИЦІ“. Оперета П. Ніпчинського, яку виконає група співаків з цілої округи. Сольові партії співатимуть: Люба Ковальська, Марія Боднар, Ольга Задоренко, Ольга Оніщук, Євген Крук. Танці під керівництвом І. Фіс. Орхестра П. Сігюра.

III. СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ. Програму виконають: Скрипачка-віртуозка Донна Греско, оперова співачка Марія Поліняк-Лисогір та Молодечий Хор Нью Йорку, Нью Джерзі й Філадельфії під управою С. Марусевича. Загальний музичний провід: Ольга Дмитрів.

БІЛЕТІ в ціні \$2.40, \$1.80, і \$1.20 можна купити вже в:
Адміністрації „Свободи“, 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J. Книгарні „Сурма“, 11 E. 7th Street, New York City. „Нашому Базарі“, 151 Avenue A, New York City.

ДОХІД З ФЕСТИВАЛЮ ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДОПОМОГОВУ АКЦІЮ

Виступ Донни Греско

Дня 4 травня 6. р. відома молода скрипачка, Донна Греско, виступила в Філадельфії (Винуд) в палаті П. Росселла Баума, що походить з старого квейкерського роду, себто з тих Квейкерів, що переслідувані в Європі, прибули до Злучених Держав, оснували стейт Пенсильвенію і саме місце Філадельфії. Запрошено п-ну Донну Греско за посередництва п. Евгена Рогача, щоб при допомозі її концертного виступу зібрати дещо грошей для допомогової акції „Френдс Сервіс Коміті“, себто цієї організації, що допомагає багатьом українцям в Європі й далі помагає. Виступ цей розголошено теж і в філадельфійській пресі. Величезний сальон п. Баума був виповнений добірною американською публікою, між якою можна було бачити теж і українців. Під кермою п-ні Хоминової влаштовано в бічних кімнатах теж і виставку українських народних виробів. Виписання, що це за мистецтво, давали англійською мовою: М. Мількович, та С. Рогач, Д. Пришляк і С. Матера, студентки Академії СС. Василянко у Факс Чейз. Артист П. Андрусів виставив свій новий образ „Гуцульське весілля“. Усе це дуже цікавило присутніх. Сам концерт виліг під артистичним оглядом знаменито. Публіка приймала гру Донни Греско, якій акомпаніювала Олія Дмитрів, з одушевленням. Програма була багата і різноманітна та обіймала твори таких композиторів як Чайковський, Вільямс, Шпен, Равель і т.д. За кожним виконанням публіка дякувала молодій артистці громовими оплесками, домагалися наддаків.

КОЖНИЙ СВИДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

A SMALL POCKET SIZE
DICTIONARY

is quite valuable. We have a few on hand in the English-Ukrainian languages.

Price \$1.50.

SVOBODA

81-83 Grand St., Jersey City 3, N.J.

ШКАГО І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ ВІДІЛІ ДІТЯЧОЇ УКРАЇНИ І О.Д.В.У.

виступить

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

в честь бл. п. полк. Е. Коновальця

В НЕДІЛЮ, 25. ТРАВНЯ (MAY 25. 1947)

в годині 2:30 пополудні

В СОЮЗОВІЙ САЛІ, 843 N. WESTERN AVE.

Гарна концертна програма і реферат, який виголосить молодий українець, що недавно прибув з Європи. Просимо всіх українських патріотів ласкаво прийти.

Комітет.

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 25. ТРАВНЯ (MAY 25. 1947)

влаштує

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ

СВ. ІОАННА В НЬОАРКУ, Н. ДЖ.

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В ГОРОДІ п. КРИВАНЕКА В ІЮНІОН, Н. ДЖ.

(KRIVANEK'S OLD CIDER MILL AND PICNIC GROVE,
VAUX HALL ROAD, UNION)

Знаменита оркестра Братів Олександрів. Просимо о численну участь. Початок в год. 1. сполудня.

„201 українських Народних Пісень“

Це збірник найкращих наших народних пісень на пісню зо словами. Ціна примірника в звичайній оправі \$2.00. Замовлення посилайте на адресу:

„SVOBODA“

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

УВАГА! — СОЮЗОВІ ВІДІЛІ З НЬОАРКУ!

Повідомляю, що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ

відділів 14, 27, 76, 133, 152, 219, 240, 272, 322, 359, 371,

413, 459 У. Н. Союзу відбудуться

В ЧЕТВЕР, 22. ТРАВНЯ (MAY 22. 1947)

в годині 8. вечір

В UKRAINIAN CENTER, 180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.

Прощу всіх урядників згаданих тут відділів прийти

конечно на ці надзвичайні збори, щоб спільно порадились над важними організаційними справами. На зборах

матимемо теж організатора У. Н. Союзу А. Маланчука.

І. Романишин, гол. радний У. Н. Союзу.

Праця для жінок і чоловіків
WANTS ADS
CLASSIFIED DEPARTMENT:
BRUNN 4-0237 — BRUNN 9-0582

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНОК ЧИСТИТИ

першо класні офісові будинки
5 ден. тиждень
85¢ на годину
Питайте за Mr. Rudin
11th Floor
40 WALL ST., N. Y. C.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД
І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Відповіді визначних американців
в українській справі.

Українська православна парохія в Провіденсі вислала писемки в українській справі, а зокрема в обороні українських скитальців, до губернатора стейту. На ці писемки одержав парох о. Йосиф Желіхівський відповіді, з яких можна висити, що тепер українською справою куди більше цікавляться, як було давніми часами.

Губернатор стейту Ровд Айленд, Джан О. Пасторе, пише: „Ваша справа є одною з найважливіших і я симпатизую з нею з цілого серця та підпираю“. Теж зазначає, що вислав це писемко до Вашингтону, щоб там поперли українські постулати.

Сенатор Ж. Говард Мек-Грейт зводить, що йому українська справа лежить на серці, як і недоля скитальців, але „тяжко мені зорієнтуватися, як далеко можна в цій справі піти, проте запевняю Вас, що зроблю все, що є в моїй силі“.

Сенатор Т. Ф. Грін пише, що „ця справа належить до департаменту стейту“, але скорше чи пізніше вона може прийти під розгляд сенату, а як так буде, то „можете бути певні, що я буду пам'ятати за це, що є в Вашому письмі“.

Конгресмен А. Ж. Форенд ті пише, що він уже відносився до департаменту стейту та до американської, заморської, військової команди в справі репатріації скитальців. Це ясне, пише конгресмен, що „коли ці люди повернули до Родії, то там же їх смерть, або невілля, тому „я завжди буду їх боронити“.

Конгресмен А. Ж. Форенд пише, що він „відчуває велику симпатію до тих добрих людей“, себто українських скитальців, як і добре знає, чому вони опинилися на скитальщині.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Українці в американським музичним світі. — Концерт Струнної Оркестри Тараса Губицького.

В різних містах Америки є українські музики, які займають визначні місця в американським музичним світі, як професори музики по вищих школах і університетах, або як члени симфонічних оркестрів. Усім буде мова про одного з таких наших визначних музиків, які працюють в Дітройті.

Тарас Губицький, член Дітройтської Симфонії від 1942 року, приїхав до Дітройту тому десять років з Виннипегу на запрошення покійного о. Л. Сембратовича, щоб організувати краший хор при його парохії. П. Губицький після скінчення високих музичних студій працював серед української громади Виннипегу, головну при Інституті Провісита. Музичний степень отримав в „Роял Скулс оф Мюзік“, Лондон, Англія, а в кілька років по цим отримав почесний степень представника „Роял Академії Мюзік“, Лондон.

Прибувши до Дітройту п. Губицький бажав спершу посвятити свою музичну працю і знання для піднесення і розвитку музичної культури серед українського громадянства, стрінув одначе невелике заінтересування та перешкоди.

Запрошений на дрігента концертного ансамблю на Українській Щоденній Радіо-Годині під дирекцією М. Шустакевича на WJLB радіо станції зібрав по короткім часі поклонників на музичного директора цієї радіо станції та дрігента радіої концертної оркестри. З цієї пори відкрились перед нашим музиком двері в широкій американський музичний світ. Музичний інститут „Дітройт Касерваторі оф Мюзік“ покликає Тараса Губицького на професора музичного факультету. Рівночасно свав він членом концертного струнного квартету „Дітройт Мюзік Гілд“, а від 1942 року членом „Дітройт Симфонії“, де грає на своїй улюбленій віолі. Інструментом п. Губицького є теж скрипка, а додатковим і фортепіано.

По кількох роках учительства в дітройтській музичній консерваторії він залишає цю посаду і відкриває свою власну музичну консерваторію. При своїй музичній студії п. Тарас Губицький організував молодечу смичкову оркестру, спершу з 25 молодих музикантів, та заінкорпорував її під назвою „Дітройт Філдс Бенд“ (Дітройтська Смичкова Оркестра). Нині ця оркестра налічує до 60 молодих талановитих музикантів, вихованих упродовж шістьох років самим її організатором. Поза свою працю у Дітройтській Симфонії п. Губицький присвятив цій молодечій оркестрі всю свою енергію й увагу.

Хто любить та цінить музику, цей очевидно шукає музики. І серед українського громадянства знайшлося невелике число музичних любителів, які заінтересувалися цю молодечою оркестрою та слідили за її розвитком. Серед американців ця оркестра здобула собі широкі кола симпатиків.

Кожного року з весною ця оркестра давала свій концерт і кожного року ширшав круг її симпатиків. Перший концерт зі своєю молодечою оркестрою п. Губицький дав цьому році в міській концертній залі „Дітройт Арт Мюзіум“ та цього року концерт під кінець квітня відбувся в найбільш знайомій музичній аудиторії „Мюзік Гол“, де постійно грає Дітройтська Симфонія.

Головним патроном цього концерту був дрігент Дітройтської Симфонії, славний Карло Круг, а між іншими патронами на програмках бачимо імена еліти американців Дітройту. І так ця молодеча оркестра стала немов дитиною музичних кол Дітройту.

Згаданий концерт відбувся при виповненні віщериї авдиторії Мюзік Гол. Зі сцени неслася з 60 струнних інструментів спокійна краса, райдужні тони, які силісали в душу слухача правдивими жемчугами, наче весняний цвіт від подуву

РУЗВЕЛТ МОЛОДШИЙ ДІСТАЄ НАГОРОДУ. Франклін Делано Рузвельт Мол., син небіжчика президента, його мати, пані Еленор Рузвельт і віцеадмірал Монров Келлі висвітлені на офісному образку. Світлина знята саме після погінчення церемонії, у якій Келлі прийняв молодому Рузвельтові медалью Легіону Заслуги за його героїську поведінку в боротьбі коло Лусон, на Філіппінах, 31. січня 1945. Він носить уже медаль Срібної Зорі і Кресту Серця.

Справа Турецьких Проливів

Домагання президента Трумана, щоб дати економічну підтримку Греції й Туреччині пригадає про велике значення Турецьких Пролівів (Дарданелів в південно-західній частині та Босфору в північній). Ні про яку іншу частину на Середземній Морі (а може й в світі) не було сільких суперечок, як про цей історичний водний шлях поміж Єгейським та Чорним Морями. Злучені Держави цікавилися тим шляхом вже від 1830 року, після закінчення Американсько-Турецького Договору, по якому американські торговельні кораблі дістали право вільного плавання через Проліви.

Домагання президента дати позицію Греції й Туреччині вказує світові, що Америка й тепер дуже зацікавлена справами Турецьких Пролівів. Держави, які мають право вільного плавання для торговельних кораблів, це Греція, Туреччина, Болгарія, Румунія та Союзний Союз. Для них усіх, крім Туреччини, це є одним морським шляхом до Середземного моря та одним морським шляхом до Чорного моря для пароплавів інших країн.

На економічне значення Пролівів для Союзного Союзу вказує самий факт, що дві великі річки, які надаються до плавби — Дніпро й Дон — впадають у Чорне море. Проліви мають величезне значення для торгівлі Союзного Союзу водними шляхами, наприклад для вивозу збіжжя з України.

З огляду на те, що історично нестремління мати порт на теплих водах, Союзний Союз не раз звертався до турецького уряду за винятком більшого голосу в справах Пролівів.

Фактично все зводилося до того, що Греція й Туреччина дістали від Туреччини право вільного плавання для торговельних кораблів і право закрити Проліви для воєнних кораблів нечорно-морських держав.

Секретною частиною Турецько-Російського Договору з 1833 року, турецький султан погодився на те, що Туреччина не буде пропускати через Проліви воєнних кораблів чужих держав. Вісім років пізніше Туреччина договорила з Росією, Прусією, Австрією

рим організатором і учителем, але ще більше знаменитим музичним керівником.

На жаль в цій оркестрі є заделви четверо молодих музиків українського роду, та це вже наша вина... Поза своєю працею в американським музичним світі, п. Тарас Губицький ширіо інтересується українською справою й ніколи не відмовляється від виступів на українських концертах, коли його запрошують. Зачуємо, що п. Губицький працює над кількома українськими композиціями, які можливо почуємо вже на наступнім концерті його смичкової оркестри.

Юлія М. Шустакевич.

ю, Великою Британією та Францією в справі Пролівів. Згідно з тою угодою Проліви мали бути відкритими для торговельних кораблів всіх країн та закритими для чужих воєнних кораблів.

Наступним кроком був Союзсько-Турецький договір про „вільну плавбу з торговельною метою для всіх країн“. Спирні питання обговорювали знову на Лозанській Конференції року 1923. Тоді погодились Союзський Союз, Туреччина, Велика Британія, Франція, Італія та Японія на демілітаризацію Пролівів та віддання їх під контроль міжнародної комісії при Лізі Націй.

Року 1936, після повторних домагань перегляду Лозанської Конвенції, відбулась Конвенція в Монтре. Її підписали: Болгарія, Франція, Велика Британія, Греція, Японія, Румунія, Туреччина, Союзський Союз та Югославія. Було рішено, що Туреччина має опіку над Пролівами та має доглядати за виконанням постанов відносно пропуску воєнних кораблів.

Починаючи з 1945-року Союзський Союз все домагався нового договору, що дав би змогу Туреччині й Союзному Союзу організувати оборонні бази на Пролівах. Злу-

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО-
ДИТИСЯ ЧАСОПИС
„СВОБОДА“

БОГДАН ЛЕПКИВ
МОТРЯ
ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ
Том I. і II.
Сторін 491, в гарній твердій
люксовій оправі.
Ціна \$4.00.
Замовлення wraz з належні-
стю слати до:
„СВОБОДА“
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

До нашого відомо доходить, що в деяких місцевостях пошта не доставляє „Свободи“ точно, або доставляє з великим опізненням, по кілька чисел разом і т. п. Щоб могли цю справу полагити основно у відповідному уряді, прохаємо наших передплатників і членів, щоб повідомили нас про всі нерегулярності в доставі „Свободи“ поштою, якщо в них такі трапляються.

АДМ. „СВОБОДИ“.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Написав

Д-р А. Т. КІБЗЕЯ

В цій книжці автор описує в приступний спосіб всі недуги, їх прояви та лікування. Вона має 734 сторінок друку, опрацьована в полотно, поділена на 22 розділи.

В цій книжці описані такі недуги: заразливі, з фізичних недомогань, з уявляючих средств, пирок, крові, серця, залоз, жил, костей; недуги жіночі, диточі, шкірні; недуги очей, ух, носа, зубів і недуги венеричні.

Прочитавши цю книжку, можна захоронити себе і родину від всяких недуг. Ціна тільки \$3.00. Замовляйте, пишучи на таку адресу:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Ш. — Вітинок з клів-денської преси про „невдяч-них дітей“ і старих батьків, викликаних з хати, одержали, як і Ваш допис. Це випадок, який не можна узагальнювати, а „невдячність“, про яку згадуєте, така стара, як світ. Тут нарікання і жалі ніщо не можуть. Це справа виховання, себто справа доми, школи, церкви і т. д.

М. Г. — Дякуємо за добре слово.

ЩАЛІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ...
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ
„ПЕРЛО СЕРВІС“

ПОШУКУЮТЬ

Пошукують КУПИТИ ПІЛКА з Тернопільщини, який післав перед першою світовою війною. Писати на адресу:
TARASCZUK WOŁODYMYR
227 University Avenue N. E.,
Minneapolis 13, Minnesota.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

Потрібно
ГОСПОДИНІ
до спільного дому. Зголошуватись, можуть теж і жінки, що швидко прибули зі скитальщини. Платня після умови. Зголошення слати на таку адресу:
Rev. M. KINASH,
29 Chestnut St., Yonkers, N. Y.

Потрібно
САМІТНОГО ЧОЛОВІКА
до чистення вікон. Робота вся не землі. Помешкання заповнене. Голо-ситись до:
JOHN BORAK
1621 Niagara Street,
Niagara Falls, N. Y.

Мн. родина Покійної
ПЕЛАГІИ ХИТЬ
(PEARL HITT).
складаємо ширшу пошуку членам
Бр. св. Петра й Павла, відділ
102 У. Н. Союзу в Клівленді,
О., за віддання останньої при-
слуги. Також ширшу подяку
Крепним і Приятелям, Одно-
сельцям із села Білань за ціл-
тні і за подблення з нами на-
доблю. Ширшу подяку нашому
всес. о. Д. Л. Лешинському і
тим, що мали домовити на
підпис спочиваю. Рівнож ширшу
подяку М. Колодію за че-
сну і совісну обслугу.

РОДИНА.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVE.
NEWARK
and IRVINGTON, N. J.
Excess 3-9090

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

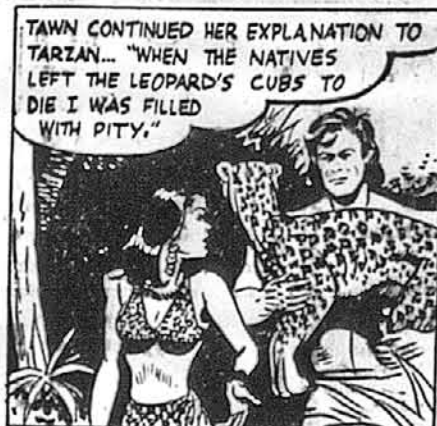
НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ЩАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо прес-
кресний ЦІЛИЙ
ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смутку в родині каліте!

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
or —
UKRAINSKYI POGREBNIK
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6762
ELIZABETH, N. J.
125 WEST JERSEY STREET
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарижає погребом по \$150
ціна так низька як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в БРОУК, БРОУКЛІН, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. OReard 4-2588
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel.: MEIrose 6-5577

Товна даліше внаслідувала Тарзанові свою долю: „Коли тубильці полишили молоді щенята леопарда, щоб вони погинули, мені стало їх жалко...“

„Той ночі я крадьки вибрався з оселі...“

„...і взяла з собою троха харчів для щеночків“.

„Опісля я занесла їх до оцей печери. Від тоді ми все жили разом і ходили на полювання“.

ТАРЗАН Ч. 1603. Побратими в джунглях.